

Szakterületi tanítási gyakorlat

/HTK, két féléves képzés/

1. A gyakorlat célja

A tanárjelölt az Egyetem erre felkért partnerintézményeiben vezetőtanár közvetlen irányítása mellett, a Tanárképző Tanszék szakmai ellenőrzésével, szakképzettségi területén tanítási gyakorlatot végez. Ez a gyakorlat alapvetően arra készíti fel a hallgatókat, hogy tudjanak tanítási témákat és tanórákat tervezni. Képesek legyenek azokat értékelni és elemezni, és az adott osztály, tanulócsoport sajátos igényei szerint, a szaktárgyi és szakmódszertani követelmények figyelembevételével azokat megtartani. Tehát a szakterületi tanítási gyakorlat célja az, hogy a hallgatók vezetőtanár (ok) irányítása mellett, ültessék át az iskolai gyakorlatba, a szaktudományokban és a pedagógiai, pszichológiai és szakmódszertani tanulmányaik során szerzett ismereteiket. A gyakorlat alatt a hallgatók komplex és önálló feladatokat végeznek el, tapasztalatot szereznek szaktárgyuk tanításában, és szaktárgyuk speciális oktatási módszertanának területén.

A szakterületi tanítási gyakorlat átmenetet képez a pedagógiai, pszichológiai, szakmódszertani tanulmányok, a *közösségi pedagógiai gyakorlat* és az *egyéni szakmai gyakorlat* között. A tanárjelöltek tapasztalatot szereznek a tanórák előkészítésében, megtartásában, a tanulók megismerésében, ismereteik és személyiségük fejlesztésében és teljesítményük írásbeli és szóbeli értékelésében.

A tanítási gyakorlat során, az órákra történő előzetes felkészülés, az óramegbeszélések, a hospitálások és a célzott iskolai megfigyelések eredményeképpen fejlődnek és erősödnek a hallgató tanári kompetenciái, ezen belül legfőképpen az alábbiak:

- A tanulók személyiségének fejlesztése, az egyenlő bánásmód érvényesítése, a differenciált oktatás
- A tanulói csoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése
- Szaktárgyi és szakmódszertani tudás megfelelő alkalmazása
- A pedagógiai folyamatok tervezése
- A tanulási folyamatok támogatása, szervezése és irányítása, valamint a pedagógiai folyamatok és a tanulók értékelése
- Kommunikáció és problémamegoldás

2. A gyakorlat időtartama

A szakterületi tanítási gyakorlat két (2) kredit (60 hallgatói munkaóra).

A gyakorlat legfeljebb hat hétig tart a hallgató iskolai órarendjétől függően.

Az adott szakképzettség területén végzett *szakterületi tanítási gyakorlat* 60 óra, amely magában foglalja a szakos hospitálást, az óramegbeszéléseket és 15 önállóan megtartott tanórát/foglalkozást.

Tehát a szakterületi tanítási gyakorlat három alapvető eleme a hospitálás, az óramegbeszélés és az önállóan megtartott óra összesen 60 órában.

Részletezve:

Szaktárgyi hospitálás: 15 óra

Egyéni felkészülés: 30 óra (ebből óramegbeszélés minimum 15 óra)

Gyakorlótanítás: 15 óra

Összesen: 60 óra

3. A gyakorlatra történő jelentkezés módja és feltételei

A szakterületi tanítási gyakorlat megkezdésének feltétele középiskolai tanárképzés esetén a közösségi pedagógiai gyakorlat.

A hallgatók a gyakorlatot megelőző szorgalmi időszak vége előtt, a Tanárképző Tanszék által megadott határidőig, jelentkezési lap leadásával jelentkeznek a gyakorlatra.

A szakterületi tanítási gyakorlatra a Tanárképző Tanszék osztja be a hallgatókat, az Egyetem partneriskoláival egyeztetve. A szakmódszertan oktatók tesznek javaslatot a vezető-/mentortanárok személyére. Az Egyetem e-mailben kéri fel a partneriskolák vezetését, hogy engedélyezzék a gyakorlat lebonyolítását. A gyakorlat megkezdésekor a felkért kollégákkal az Egyetem Gazdasági osztálya szerződést köt a gyakorlat irányítására a gyakorlat megkezdésekor. A gyakorlat végén, a vizsgatanítás után a vezetőtanárok ún. *Igazoló és értékelő lapot* töltenek ki, amelyben gyakorlati jeggyel és rövid szöveges értékeléssel minősítik a hallgató gyakorlatát. Ezt az értékelést el kell juttatni a Tanárképző Tanszék titkárságára. Csak ezután kerül sor a vezetőtanári díj kifizetésére, ami a Gazdasági osztály feladata.

A gyakorlat megkezdése előtt a Tanárképző Tanszék e-mailben értesíti a hallgatókat a gyakorlat helyszínéről és a vezetőtanárok személyéről.

A gyakorlatot az őszi félévben legkésőbb szeptember 15-ig, a tavaszi félévben legkésőbb február 15-ig el kell kezdeni.

A szakterületi tanítási gyakorlatot teljes egészében teljesítenie kell a hallgatónak az adott szorgalmi időszakban. Az a hallgató, akit beosztottak a gyakorlatra, de nem kezdi meg a gyakorlatát, fegyelmi vétséget követ el. Betegség vagy más indokolt távolmaradás esetén a vezetőtanárt és a Tanárképző Tanszékét feltétlenül értesíteni kell. A hiányzást betegség esetén hivatalos okirattal kell igazolni. A hiányzás pótlásának idejét a vezetőtanár és a szakmódszertan oktató határozzák meg. Ugyanez vonatkozik a gyakorlatot lezáró vizsgatanítás esetleges elmaradására is.

4. A hallgató feladatai

A szakképzettségéhez kapcsolódó gyakorlati ismeretek begyakorlása, megszerzése a vezetőtanár irányítása mellett (tanórára való felkészülés, tematikus terv készítése és óratervezés, óravezetés, szakmódszertani ismeretek gyakorlati alkalmazása stb.). Ennek a feladatnak a gyakorlatban alapvetően két része van: hospitálás és órartartás. Hospitálás szakos órákon, ezek megbeszélése és reflektív értékelése a vezetőtanár segítségével és a hallgató tanítási gyakorlata a saját szaktárgyából, ezek megbeszélése és reflektív értékelése a vezetőtanár segítségével.

A tanárjelölt a gyakorlat során megismeri a gyakorlatot vezető tanár tanítási programját és a szakjának megfelelő szakmai munkaközösség munkáját, a gyakorlatban résztvevő osztályokat, csoportokat és a látogatandó órák anyagát, helyét a követelmények rendszerében, azok fejlesztési feladatait és tartalmát, felkészül szaktárgya tanításának sajátosságaira. A hallgató a vezetőtanár útmutatásai szerint, az iskola pedagógiai programját és helyi tantervét figyelembe véve dolgozik.

A hallgató feladatai részletezve:

- ismerkedés a tanulócsoportokkal és munkájukkal, a szakos tanítási gyakorlatra kiválasztott tanulócsoport osztályfőnökével;
- ismerkedés a szaktárgyi munkával kapcsolatos iskolai egységekkel, infrastruktúrával;
- szakmai kapcsolat az iskola más tanáraival (pl. az osztályt tanító, ill. ugyanolyan szakos tanáraival);
- hospitálás: a vezetőtanár által tartott szaktantárgyi órák megfigyelése, óraértékelés reflektív beszélgetés keretében;
- tematikus terv készítése és óratervezés;
- a tantárgyhoz kapcsolódó taneszközök megismerése és alkalmazása (esetleg készítése);
- tanórák megtartása (legalább 15 tanóra/foglalkozás);
- az órák elemzése, értékelése reflektív beszélgetés keretében (minden látogatott és megtartott óra elemzése vezetőtanári segítséggel);
- a tantárgy tanítása során alkalmazható differenciálás módszereinek megismerése és alkalmazása
- értékelés: önértékelés (összefoglaló készítése a tanítási gyakorlat tapasztalatairól, a munka értékelése a továbblépés lehetőségeinek felvázolásával);

- a gyakorlathoz kapcsolódó kötelező dokumentumok elkészítése: tanítási ütemterv, hospitálási napló, tematikus és óratervek, reflexiók és egyéb, az egyetemi szakmódszertan oktatók által megkövetelt dokumentumok elkészítése. Mindezek részét képezik a tanárjelölt portfóliójának.

.5. A gyakorlat értékelése

A tanárjelölt első valódi megmérettetését **zárótanítás zárja** a szakos szakmódszertan oktató és a vezetőtanár jelenlétében. A szakos tanítási gyakorlat teljesítését a vezetőtanár értékeli rövid szöveges formában, továbbá egyetlen, összegző (ötfokozatú) gyakorlati jeggyel, az erre szolgáló nyomtatványon (*Igazoló és értékelő lap*).

A hallgató kompetenciáinak értékelése kiterjed a gyakorlaton megmutatkozott hallgatói attitűd értékelésére, a vizsgatanításra, a kapcsolódó dokumentumok a Tanárképző Tanszék és a vezetőtanár által előírt elkészítésére és használatára, a megtartott órák és a reflektív óraelemzések szakterületi és módszertani jellemzőire. Lényeges eleme a tanárjelölt szaktárgyi, szakmódszertani és pedagógiai felkészültsége, tanítási tevékenysége, a tanulókhöz való viszonya, valamint hivatástudata. Az értékelésnél figyelembe kell venni a hallgató egyéni fejlődését a gyakorlat során. Tehát nem (csak) a zárótanítást értékeljük, hanem a hallgató egész teljesítményét, fejlődését a szakterületi tanítási gyakorlat alatt.

Itt kell megemlíteni azt is, hogy mivel a tanárjelöltek a szakterületi tanítási gyakorlat során kerülnek először valódi tanítási és pedagógiai szituációba, ezért néhány hallgató esetében itt vetődhet fel a pályára való alkalmasság/alkalmatlanság kérdése.

Itt segítség jelenthet a rendszeres és szükség esetén azonnali konzultáció az Egyetem gyakorlatot kísérő oktatójával.

Mindenesetre a szakterületi tanítási gyakorlat elégtelen, ha a tanárjelölt:

- szaktárgyi ismerete alapvető hiányokat mutat,
- munkafegyelme, órai munkája, tanítási tevékenysége nem felel meg a követelményeknek,
- az előírt dokumentumokat (tematikus és óratervek, stb.) nem készíti el, vagy ha azok nem tesznek eleget az előzőleg egyértelműen meghatározott előírásoknak.

2019. szeptember 14.

